

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้
สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562–2565

Analyze the Efficiency of Expenditure Budget Income, Phuket Campus Office,
Prince of Songkla University Phuket Campus, Fiscal Year 2019–2022

อนิสา ขนาดผล

Anisa Kanadphol

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

Prince of Songkla University, Phuket Campus

Email: anisa.k@phuket.psu.ac.th

Received August 8, 2023; Revised September 15, 2023; Accepted September 25, 2023

บทคัดย่อ

จากปัจจัยจำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ลดลง ส่งผลต่อรายรับสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้ประเภทรายรับ รายจ่ายและเปรียบเทียบงบประมาณเงินรายได้สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562–2565 เพื่อแสดงถึงแนวโน้มและทิศทางในการบริหารจัดการเงินงบประมาณเงินรายได้ โดยนำข้อมูลมาจากรายงานสรุปทางการเงิน รายงานงบประมาณเงินรายได้ประจำปี จากระบบ PSU Management Accounting System (MAS) และแผนการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้ มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel และวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาค่าร้อยละ ในรูปแบบตาราง และแผนภูมิใช้เทคนิคการพยากรณ์ด้วยชุดคำสั่ง Forecast ผลการวิเคราะห์ พบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2562–2565 รายรับส่วนใหญ่ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตเมื่อเทียบกับรายรับรวมของปีงบประมาณ มาจากรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษาร้อยละ 31.29 ในขณะที่รายจ่ายส่วนใหญ่ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตเมื่อเทียบกับรายจ่ายรวมของปีงบประมาณ มาจากค่าใช้จ่ายบุคลากรร้อยละ 45.45 และมีรายรับคงเหลือสุทธิลดลงทุกปี การคาดการณ์แนวโน้มช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566–2569 รายรับจริงเทียบกับประมาณการลดลงร้อยละ 27.70, 10.95, -5.80 และ -22.55 ตามลำดับ รายจ่ายจริงเทียบกับประมาณการลดลงร้อยละ 58.68, 53.76, 48.84 และ 43.92 ตามลำดับ และรายจ่ายจริงเมื่อเทียบกับรายรับจริงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 162.30, 182.51, 202.72 และ 222.93 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า

สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตมีความสามารถในการหารายได้ลดลง แต่ยังคงควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพได้ดี

คำสำคัญ: การวางแผน; งบประมาณเงินรายได้; ประสิทธิภาพ

Abstract

The decrease in the number of students at Prince of Songkla University, Phuket Campus, has impacted the income of the Phuket Campus Office. Therefore, it is necessary to analyze the efficiency of budget expenditures from income-type revenue and compare the budgets of the Phuket Campus Office for the fiscal years 2019–2022 to demonstrate trends and directions in financial management. The data sources are derived from the financial summary report, the annual budget list from the PSU Management Accounting System (MAS), and the budget expenditure plan. The analysis is conducted using Microsoft Excel, involving data analysis, percentage calculations in table format, and graph creation using the Forecast command set. The analysis reveals that for the fiscal years 2019–2022, a significant portion of the Phuket Campus Office's income, 31.29%, was derived from tuition fees, while the majority of expenses, 45.45%, were allocated to personnel expenses. Furthermore, the net income experienced a consistent decrease each year. The forecast for fiscal years 2023–2026 indicates a decrease in actual income compared to estimates by 27.70%, 10.95%, –5.80%, and –22.55%, respectively. Similarly, actual expenses compared to estimates decreased by 58.68%, 53.76%, 48.84%, and 43.92%, respectively. However, actual expenses compared to actual income increased continuously by 162.30%, 182.51%, 202.72%, and 222.93%, respectively. This suggests that the Phuket Campus Office is experiencing a declining ability to generate income despite maintaining effective control over budget expenditures.

Keywords: Planning; Budget Income; Efficiency

บทนำ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตั้งอยู่ในภาคใต้ประกอบด้วย 5 วิทยาเขต ภายใต้ความสำคัญและข้อคำนึงในการดำเนินงานที่สำคัญๆ ตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2559 (Prince of Songkla University, 2016) ใน 10 ประเด็น มีภารกิจหลักที่จะต้องปฏิบัติ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาเขตภูเก็ตมีรูปแบบและนโยบายการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์บริการไว้ที่สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต ประกอบด้วย 3 คณะ 1 วิทยาลัย และสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต เน้นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติ การบริการและการท่องเที่ยว สังคมพหุวัฒนธรรม การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล และขับเคลื่อนศูนย์สุขภาพนานาชาติอันดามันเพื่อยกระดับเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมและการท่องเที่ยวมูลค่าสูง การบริหารจัดการด้านงบประมาณของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต ใช้งบประมาณจาก 2 แหล่งหลักๆ คือ (1) งบประมาณเงินแผ่นดิน (2) งบประมาณเงินรายได้ ซึ่งมาจากค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ได้รับจัดสรรตามเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัยฯ และจากค่าลงทะเบียน/ค่าธรรมเนียมจากการจัดโครงการบริการวิชาการ และงานวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก สถานการณ์การใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มีแนวโน้มได้รับการจัดสรรค่าธรรมเนียมการศึกษาลดลงเนื่องจากปัจจัยจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาในวิทยาเขตภูเก็ตรวมถึง สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มหาวิทยาลัยฯ ได้ประกาศลดค่าธรรมเนียมการศึกษา วิทยาเขตภูเก็ตได้มีการปรับลดเงินสมทบจากคณะภายในวิทยาเขตภูเก็ต กิจกรรมบริการวิชาการที่ไม่สามารถดำเนินการได้ จำนวนนักศึกษาต่างชาติที่ไม่สามารถเดินทางกลับมาศึกษาในพื้นที่ได้ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ค่าธรรมเนียมหลักสูตรนานาชาติ และการแข่งขันด้านการศึกษาของสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อเงินรายได้ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตที่จะต้องนำมาบริหารจัดการวิทยาเขตภูเก็ตในภาพรวมโดยเฉพาะค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าใช้สอย และค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงเอกสารในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2562-2565 ให้สามารถบริหารจัดการเงินรายได้ภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ รักษาสภาพคล่อง และมีเงินรายได้สะสมกลับมาเป็นบวกอีกครั้ง อีกทั้งการบริหารเงินรายได้เป็นเครื่องมือสำหรับฝ่ายบริหารในการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์และพันธกิจให้มีประสิทธิภาพ ประหยัด ต้นทุน ประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลา ความทันเวลา และมีคุณภาพ ช่วยในการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงาน การตัดสินใจ และผลจากการศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพในครั้งนี้คาดว่าจะทำให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานของแต่ละส่วนงานภายใน

สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตได้เป็นอย่างดีเพิ่มมากขึ้น และช่วยให้ส่วนงานต่าง ๆ มีข้อมูลในการจัดทำงบประมาณเงินรายได้ประจำปีให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับภารกิจของวิทยาเขตภูเก็ตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์งบประมาณเงินรายได้ประเภทรายรับ สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565
2. เพื่อวิเคราะห์งบประมาณเงินรายได้ประเภทรายจ่าย สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565
3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณเงินรายได้ประเภทรายรับ-รายจ่าย สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทางการเงิน

การวางแผนงบประมาณเป็นกระบวนการที่สำคัญ มีผลต่อความยั่งยืนและความเสี่ยงในอนาคตขององค์กร จำเป็นต้องอาศัยระบบการบริหารต้นทุน ระบบจัดซื้อจัดจ้างตามรูปแบบการบริหารแนวใหม่มาใช้ เพื่อช่วยลดปัญหาพัสดุขาดมือ ทำให้การคำนวณงบประมาณถูกต้องตรงกับความจำเป็นการบริหารจัดการด้านการเงินและการควบคุมงบประมาณ เป็นหลักประกันให้องค์กรสามารถใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว นอกจากนี้การบริหารทรัพยากร การจัดหาและใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์อย่างคุ้มค่า รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์แต่ละประเภท จะส่งผลให้องค์กรมีต้นทุนในการดำเนินงานต่ำ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินงานขององค์กร เป็นตัวชี้วัดถึงความสามารถในการบริหารการเงินของผู้บริหารองค์กร (Siririn, 2021) นอกจากนี้การบริหารการเงินและบัญชีเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะทุกส่วนงานจะสามารถดำเนินต่อไปได้โดยต้องใช้ทรัพยากรทางการเงินในการบริหารงานต่าง ๆ และต้องมีการจัดทำบัญชีเพื่อการตรวจสอบ ควบคุมการใช้จ่ายให้ได้คุณภาพ เกิดความคุ้มค่าและตรงตามวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน (Sanguanhong et al., 2018)

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ (National University) ต้องยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ภายใต้การจัดการแบบอิสระแยกจากส่วนราชการ (Autonomous University) แต่ยังคงได้รับเงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปีผ่านพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อนำไปใช้จ่ายตามความจำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ และเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา (Chimpdae,

2020) งบประมาณแผ่นดินที่ได้รับการจัดสรรในลักษณะวงเงินรวมหรืองบประมาณในรูปเงินก้อน (Block Grant) ถือเป็นเงินรายได้ สามารถนำเงินรายได้อื่นมารวมจัดสรรเป็นงบประมาณเงินรายจ่ายประจำปี มีหน้าที่วางระบบการเงินและบัญชี งานพัสดุเป็นของตนเอง โดยสำนักงานตรวจสอบเงินแผ่นดินจะเป็นผู้ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินตามระเบียบที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด และกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมร่วมกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องของพัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการ (Kiatwattanawisan, 2022)

การบริหารงบประมาณ คือการบริหารองค์กรให้อยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล นำไปสู่กลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมให้ได้ผลเร็วและมีคุณภาพ (Chewamajae, 2016) เป็นกระบวนการและการดำเนินงานของแผนระยะกลางทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่เหมาะสม (Srichaimoon, 2016) เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กร ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการอย่างมีระบบ ในการวางแผน ปฏิบัติ ติดตาม และประเมินเกี่ยวกับงบประมาณขององค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Khomkhai, 2017) งบประมาณเป็นเครื่องมือในการวางแผน เพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ มีผลช่วยลดความซ้ำซ้อน ความสูญเปล่าและความขัดแย้ง เป็นเครื่องมือควบคุม กำกับ ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงาน ทำให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ในการวางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ (Chetkunawat, 2019)

แนวทางในการดำเนินการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัย

รายได้ของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) เงินผลประโยชน์จากการให้ใช้ทรัพย์สิน การให้เช่าที่ราชพัสดุและการดำเนินกิจการต่าง ๆ โดยมีรายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าบำรุง ตลอดจนค่าปรับต่าง ๆ ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย 2) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้บริจาคให้ ทั้งนี้ไม่ว่ามหาวิทยาลัยหรือผู้บริจาคจะกำหนดเงื่อนไขหรือวัตถุประสงค์แห่งการบริจาคหรือไม่ก็ตาม และ 3) รายได้อื่น ๆ เช่น เงินดอกผลของเงินรับฝาก ซึ่งเป็นเงินที่มหาวิทยาลัยและส่วนงานได้รับฝากไว้โดยมีเงื่อนไขที่จะต้องจ่ายเงินต้น (Prince of Songkla University, 2008) โดยกองนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้เผยแพร่ข้อมูลวิธีการจัดทำงบประมาณรายรับ-รายจ่าย โดยกำหนดตามรหัสและรายการค่าตั้งต้นประจำปีงบประมาณตามรายการแผนรายรับและแผนรายจ่าย โดยยึดโครงสร้างของแผนงาน/งาน (Prince of Songkla University, 2021) และแนวทางในการดำเนินการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัย มีลักษณะเป็นการจัดหารายได้ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย เช่น การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน การดำเนินการด้านการวิจัยและให้คำปรึกษา การดำเนินงานด้านการจัดการสัมมนาและฝึกอบรม การจัดบริการทางวิชาการที่เกี่ยวกับการศึกษา

มหาวิทยาลัย และการจัดหาผลประโยชน์จากที่ราชพัสดุและที่ดินของมหาวิทยาลัย มีกระบวนการสร้างรายได้โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้วยการสร้างคุณค่าและสร้างกลไกสำคัญในการยกระดับผลผลิตภาพ จัดทำฐานข้อมูลที่ชัดเจน พร้อมต่อการเรียกใช้งานอยู่เสมอ ในการหารายได้เข้ามหาวิทยาลัย (Ungpivatsaranon et al., 2023)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

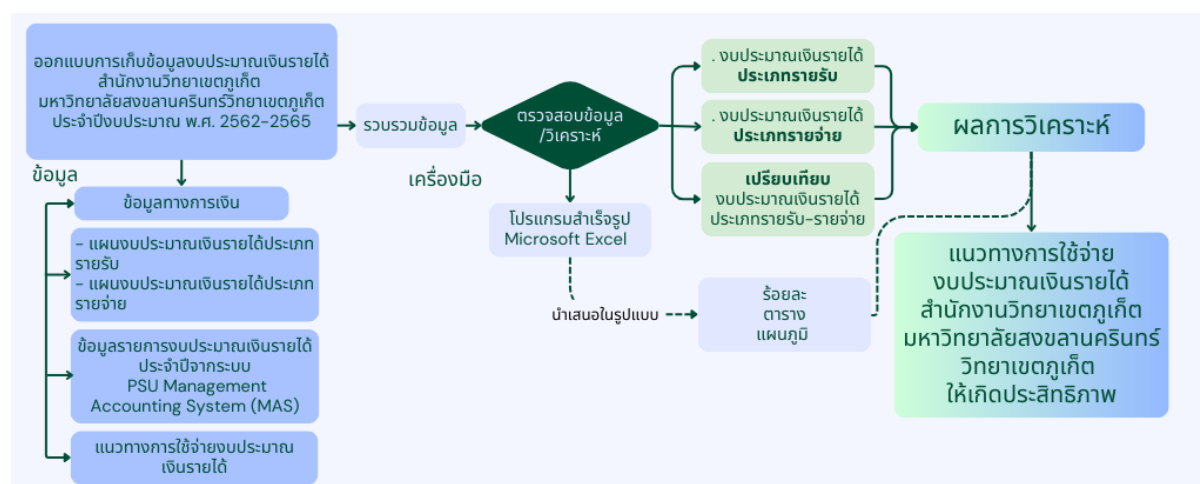
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557–2561 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่าการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ใช้งบประมาณรายได้คณะเป็นหลักมาจากค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร โดยสรุปภาพรวม 5 ปี มีการใช้งบประมาณแผ่นดินในแต่ละปีคิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 68.93 ส่วนที่เหลือเป็นรายจ่ายจากงบประมาณรายได้ คิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 31.07 (Kaewpruek et al., 2018) ในขณะที่การใช้จ่ายงบประมาณ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2561 งบประมาณส่วนใหญ่มีการเบิกจ่ายจากงบดำเนินงานมากที่สุดและเบิกจ่ายจากงบประมาณเงินรายได้ (Tarichkul, 2019) นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรของมหาวิทยาลัยมหิดล เงินงบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้ส่วนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558–2562 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้รับงบประมาณรายจ่ายมากที่สุด เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณก่อนหน้า ร้อยละ 1.17 และมหาวิทยาลัยฯ มีแนวโน้มการจัดสรรงบประมาณในหมวดเงินเดือนและหมวดค่าวัสดุมากที่สุดเป็นอันดับแรก เนื่องจากมหาวิทยาลัยฯ มีส่วนงานหรือหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าส่วนงาน 35 ส่วนงาน และส่วนงานภายใน 2 ส่วนงาน โครงการจัดตั้ง 4 โครงการ โรงเรียนสาธิตนานาชาติ 1 โรงเรียน ทำให้มหาวิทยาลัยฯ มีบุคลากรจำนวนมาก ซึ่งพนักงานมหาวิทยาลัยมีอัตราเงินเดือนสูงกว่าข้าราชการ และมีการปรับเงินเดือนขึ้นทุกปีตามสถานการณ์ปัจจุบันที่มีแนวโน้มของค่าครองชีพที่สูงขึ้น ส่วนการจัดสรรงบประมาณในหมวดค่าวัสดุมากที่สุด เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการจัดซื้อจัดจ้างค่าวัสดุในโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจำนวนมาก (Chongthavornwittaya & Soraphong, 2019) ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่ามีความสอดคล้องกับ (Srisongsub, 2020) ที่มีการศึกษางบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีการเพิ่มการสำรองรายจ่ายให้แก่การขึ้นเงินเดือนจำนวน 30% และมีการคาดการณ์และวิเคราะห์แนวโน้มงบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563–2565 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เปรียบเทียบงบรายจ่ายของงบประมาณเงินรายได้ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า งบประมาณเงินรายได้ด้านรายรับและรายจ่าย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559 ส่วนใหญ่มีการใช้งบประมาณเงินรายได้ ด้านรายจ่ายรวมกองทุนเพื่อการศึกษาและกองทุนสินทรัพย์ถาวรใกล้เคียงกับงบประมาณเงินรายได้ที่ได้รับในทุกปีงบประมาณ ยกเว้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 มีการใช้งบประมาณเงินรายได้ ด้านรายจ่ายรวมและกองทุนสินทรัพย์ถาวรสูงกว่างบประมาณเงินรายได้ที่ได้รับ และมีรายจ่ายจากกองทุนเพื่อการศึกษาต่ำกว่า

งบประมาณที่ได้รับ คณะวิทยาศาสตร์มีแนวโน้มการบริหารจัดการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับมาอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อทำการประมาณค่างบประมาณเงินรายได้ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2561 ของแต่ละภาควิชา จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายแสดงให้เห็นว่า งบประมาณเงินรายได้ของกองทุนเพื่อการศึกษาส่วนใหญ่นั้นมีแนวโน้มของงบประมาณเงินรายได้ลดลง (Phaeobang et al., 2019) อีกทั้งผลการศึกษาการใช้จ่ายงบประมาณ พ.ศ. 2559–2561 ในระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แสดงให้เห็นภาพรวมของงบดำเนินงานจำแนกตามหมวดเงินในหมวดค่าวัสดุสูงที่สุด จำแนกตามหน่วยงาน หน่วยงานกลางและภาควิชาสายสนับสนุนสูงที่สุด และจำแนกตามแหล่งงบประมาณ พบว่าใช้เงินงบประมาณแผ่นดินมากที่สุด (Chetkunawat, 2019) นอกจากนี้ผลการศึกษาของงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559–2561 มีรายรับที่มาจากเงินรายได้ประเภทการจัดการศึกษาเป็นหลัก โดยมีรายจ่ายประเภทการจัดการศึกษาสูงสุด (Tritham, 2019) สอดคล้องกับการวิเคราะห์งบประมาณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559–2563 พบว่า มีการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และคาดการณ์ว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2564–2566 รายรับงบประมาณเงินรายได้มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่มีรายจ่ายงบประมาณเงินรายได้มีแนวโน้มสูงขึ้นโดยเฉพาะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 คาดว่าจะมีการจัดสรรให้กับบุคลากรในสัดส่วนมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามภารกิจมีการจัดสรรงบประมาณให้ด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด (Wongthavorn, 2021)

สรุปจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่างบประมาณเป็นกลยุทธ์และกระบวนการที่มีเป้าหมายในการวางแผนและควบคุมการใช้จ่ายขององค์กรให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ เพื่อให้มีการบริหารทรัพยากรทางการเงินมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผลผลิต หรือตัวชี้วัดที่ต้องการสำหรับประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้องค์กรดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง สามารถคาดการณ์ประมาณการรายได้และรายจ่ายได้อย่างแม่นยำ ทำให้การจัดสรรงบประมาณได้อย่างเพียงพอ การใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการวางแผนและติดตามงบประมาณจะช่วยตรวจสอบว่างบประมาณที่ใช้ไปเป็นไปตามแผนหรือไม่ อีกทั้งทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเทรนด์และเครื่องมือใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณได้ นอกจากนี้การสื่อสารเกี่ยวกับงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและความเข้าใจร่วมกันในองค์กร ซึ่งงานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยในอดีตคือผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทางการเงินจำแนกตามประเภทรายรับ รายจ่าย แสดงรายละเอียดการประมาณการงบประมาณเงินรายได้ต้นปีงบประมาณ และจากงบประมาณเงินรายได้เกิดขึ้นจริงเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ทำการวิเคราะห์ถึงระดับรายการของงบประมาณแต่ละประเภท โดยแยกประเภทรายรับ รายจ่าย พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณแยกตามประเภท เพื่อให้ทราบว่าสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตควรสนับสนุน

กิจกรรมที่สร้างรายได้และการใช้จ่ายงบประมาณควรมีมาตรการรองรับในประเภทใด จะทำให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน ประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณและแนวทางในการดำเนินการจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยฯ โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดมากำหนดเป็นขั้นตอนการวิจัย และออกแบบขั้นตอนการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้แบบตารางบันทึกข้อมูล โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามเอกสารงบประมาณและเอกสารการเงิน ข้อมูลรายการงบประมาณเงินรายได้ประจำปีจากระบบ PSU Management Accounting System (MAS) แผนการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้และแนวทางการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้ โดยบันทึกข้อมูลในตารางที่สร้างขึ้นหลังจากที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ตได้ปิดบัญชีประจำปีงบประมาณแล้ว เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 การวิเคราะห์ข้อมูลได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage) ในรูปแบบตาราง และแผนภูมิ ใช้เทคนิคการพยากรณ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel ชุดคำสั่ง Forecast เพื่อคาดการณ์ความสามารถด้านการบริหารงบประมาณ และการใช้จ่ายงบประมาณในอนาคต โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์คือ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามประเภทของงบประมาณรายรับ รายจ่ายตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 จากเอกสารงบประมาณเงินรายได้ ตลอดจนข้อมูลจากรายงานการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้ประจำปี ข้อมูลรายการงบประมาณเงินรายได้ประจำปีจากระบบ PSU

Management Accounting System (MAS) ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลตามวัตถุประสงค์กำหนดไว้ทั้ง 3 ข้อ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. วิเคราะห์งบประมาณเงินรายได้ประเภทรายรับ สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตภูเก็ต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565

ตารางที่ 1 แสดงงบประมาณเงินรายได้ จำแนกตามประเภทรายรับภาพรวม สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต

หน่วย : บาท

ประเภท	2562	ร้อยละ	2563	ร้อยละ	2564	ร้อยละ	2565	ร้อยละ
รายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา	20,051,575.00	31.29	14,778,267.25	28.04	8,167,142.48	17.67	9,314,342.39	21.63
รายรับจากเงินสมทบ	16,861,000.00	26.31	14,517,750.00	27.55	10,913,797.63	23.61	9,407,608.53	21.85
รายรับดอกเบี้ยรับและรายรับจากการลงทุน	10,820,665.29	16.89	9,449,769.60	17.93	11,482,353.98	24.84	7,453,874.46	17.31
รายรับจากการขายและให้บริการ	5,584,911.19	8.72	4,296,744.50	8.15	2,643,892.55	5.72	3,162,501.90	7.34
รายรับค่าธรรมเนียมจากการศึกษาอื่น ๆ	3,840,158.40	5.99	3,017,059.50	5.72	1,499,664.01	3.24	1,195,902.62	2.78
รายรับจากการบริหารทรัพย์สิน	2,999,575.00	4.68	2,265,280.00	4.30	2,615,185.20	5.66	2,304,931.33	5.35
รายรับอื่นๆ	2,815,967.39	4.39	2,350,715.99	4.46	1,972,340.98	4.27	925,866.28	2.15
รายรับจากการให้บริการวิชาการ/บริการวิจัย	567,746.16	0.89	513,204.16	0.97	5,729,926.73	12.40	5,880,346.00	13.66
รายรับค่าสาธารณูปโภคและอื่นๆ	438,511.00	0.68	424,302.61	0.81	572,846.99	1.24	3,080,453.50	7.15
รายรับค่าปรับและเงินชดเชยค่าเสียหาย	85,513.00	0.13	833,759.79	1.58	55,930.36	0.12	7,727.76	0.02
รายรับจากการรับบริจาค	17,000.00	0.03	255,832.32	0.49	568,432.32	1.23	326,532.32	0.76
รวมรายรับ	64,082,622.43	100.00	52,702,685.72	100.00	46,221,513.23	100.00	43,060,087.09	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์งบประมาณเงินรายได้จำแนกตามประเภทรายรับในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2563 รายรับส่วนใหญ่ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต เมื่อเทียบกับรายรับรวมของปีงบประมาณ มาจากรายรับจากค่าธรรมเนียมการศึกษา ร้อยละ 31.29 และ 28.04 ตามลำดับ แต่ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 เป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้รายรับจากค่าธรรมเนียมการศึกษาลดลง เพราะมหาวิทยาลัยมีการลดค่าธรรมเนียมการศึกษาให้ทุกหลักสูตรที่อัตราร้อยละ 20 จากภาคการศึกษาปกติและร้อยละ 30 จากภาคฤดูร้อน ดังนั้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รายรับส่วนใหญ่จึงมาจากรายรับจากดอกเบี้ยรับและรายรับจากการลงทุนที่ร้อยละ 24.84 แต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต กลับมีรายรับสูงสุดมาจากรายรับจากเงินสมทบร้อยละ 21.85 และรายรับจากค่าธรรมเนียมการศึกษา กลับเพิ่มขึ้นอีกครั้งหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ดีขึ้นที่ร้อยละ 21.63

กล่าวโดยสรุป งบประมาณเงินรายได้จำแนกตามประเภทรายรับของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต ตลอดช่วงเวลาปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว พบว่า ได้รับ งบประมาณเงินรายได้จากรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา รายรับจากเงินสมทบ รายรับจากดอกเบี้ยรับและรายรับจากการลงทุน และรายรับจากการให้บริการวิชาการ/บริการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์งบประมาณเงินรายได้ประเภทรายจ่าย สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตภูเก็ต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565

ตารางที่ 2 แสดงงบประมาณเงินรายได้ จำแนกตามประเภทรายจ่ายภาพรวม สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตภูเก็ต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565

หน่วย : บาท

ประเภท	2562	ร้อยละ	2563	ร้อยละ	2564	ร้อยละ	2565	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	23,721,332.64	45.45	24,351,553.32	46.31	24,924,565.66	43.51	24,825,064.96	40.88
ค่าใช้สอย	8,907,868.29	17.07	7,802,839.48	14.84	17,279,415.68	30.16	18,075,010.27	29.77
ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน	4,163,000.00	7.98	4,983,600.00	9.48	0.00	0.00	1,695,728.75	2.79
ค่าวัสดุ	4,134,869.34	7.92	3,660,194.39	6.96	3,632,178.94	6.34	3,658,708.76	6.03
ค่าใช้จ่ายเงินสมทบ	3,204,644.36	6.14	2,362,964.79	4.49	1,981,570.61	3.46	902,505.10	1.49
ค่าสาธารณูปโภค	2,727,509.13	5.23	2,338,706.67	4.45	1,123,773.50	1.96	3,246,504.37	5.35
ค่าตอบแทน	2,006,074.19	3.84	2,155,577.40	4.10	1,946,354.35	3.40	2,167,065.76	3.57
ค่าครุภัณฑ์	1,483,186.06	2.84	3,845,268.22	7.31	2,802,761.00	4.89	1,439,317.08	2.37
ค่าใช้จ่ายเดินทาง -ในประเทศ	1,017,733.79	1.95	549,801.32	1.05	374,995.32	0.65	750,716.48	1.24
ค่าใช้จ่ายด้านทุนการศึกษา - ในประเทศ	547,505.50	1.05	467,280.50	0.89	728,562.00	1.27	480,000.00	0.79
ค่าใช้จ่ายเดินทาง - ต่างประเทศ	282,485.15	0.54	66,750.00	0.13	0.00	0.00	54,500.00	0.09
ค่าสิ่งก่อสร้าง	0.00	0.00	0.00	0.00	2,490,000.00	4.35	3,428,681.85	5.65
รวมรายจ่าย	52,196,208.45	100.00	52,584,536.09	100.00	57,284,177.06	100.00	60,723,803.38	100.00

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์งบประมาณเงินรายได้จำแนกตามประเภทรายจ่ายในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 พบว่า รายจ่ายส่วนใหญ่ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต เมื่อเทียบกับรายจ่ายรวมของปีงบประมาณ มาจากค่าใช้จ่ายบุคลากรร้อยละ 45.45, 46.31, 43.51 และ 40.88 ตามลำดับ ซึ่งช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 รายจ่ายบุคลากรมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้รายจ่ายค่าปฏิบัติงานนอกเวลาอื่น ๆ และรายจ่ายค่าตอบแทนตรวจการปฏิบัติงานยามรักษาการณ์ลดลง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 รายจ่ายค่าใช้สอยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 17.07, 14.84, 30.16 และ 29.77 เนื่องจากค่าใช้สอยส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาต่าง ๆ เช่น ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ ค่าบำรุงรักษาลิฟท์ ค่าบำรุงรักษาเครื่องปรับอากาศ ค่าซ่อมแซมยานพาหนะ ค่าซ่อมแซมอาคารสำนักงาน รายจ่ายค่าจ้างเหมาบริการ เช่น ค่าทำความสะอาด ค่ารักษาความปลอดภัย นอกจากนี้ยังพบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2563 สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มีรายจ่ายเงินอุดหนุนเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 7.98 และ 9.48

ตามลำดับ แต่สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 รายจ่ายค่าวัสดุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 6.34 และ 6.03 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วรายจ่ายค่าวัสดุที่เพิ่มขึ้นคือ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุก่อสร้างซ่อมแซม ค่าวัสดุไฟฟ้าและวิทยุ และค่าวัสดุคอมพิวเตอร์

กล่าวโดยสรุป งบประมาณเงินรายได้จำแนกตามประเภทรายจ่ายของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต ตลอดช่วงเวลาปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว พบว่ารายจ่ายงบประมาณเงินรายได้ส่วนใหญ่คือ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าใช้สอย รายจ่ายเงินอุดหนุน และค่าวัสดุ

วัตถุประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณเงินรายได้ประเภทรายรับ-รายจ่าย สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตภูเก็ต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565

ตารางที่ 3 แสดงรายรับคงเหลือสุทธิ สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตภูเก็ต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565

หน่วย : บาท

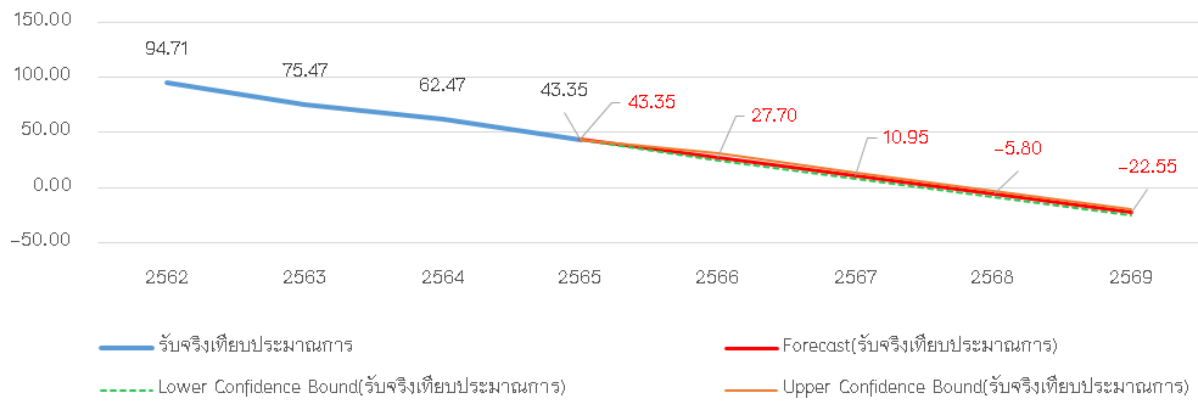
ประเภท	2562	ร้อยละ	2563	ร้อยละ	2564	ร้อยละ	2565	ร้อยละ
รายได้รวม	64,082,622.43	100.00	52,702,685.72	100.00	46,221,513.23	100.00	43,060,087.09	100.00
รายจ่ายรวม	52,196,208.45	100.00	52,584,536.09	100.00	57,284,177.06	100.00	60,723,803.38	100.00
รายรับคงเหลือสุทธิ	11,886,413.98	18.55	118,149.63	0.22	-11,062,663.83	-23.93	-17,663,716.29	-41.02

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบงบประมาณเงินรายได้ประเภทรายรับ-รายจ่าย ภาพรวม พบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มีรายรับคงเหลือสุทธิ คิดเป็นร้อยละ 18.55, 0.22, -23.93, และ -41.02 ตามลำดับ เนื่องจากรายได้หลักของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตคือ รายรับจากค่าธรรมเนียมการศึกษาและด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้รายรับจากค่าธรรมเนียมการศึกษาลดลง แต่รายจ่ายรวมยังคงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี

ตารางที่ 4. เปรียบเทียบงบประมาณเงินรายได้ ตามประมาณการรายรับ รายรับจริงและรายจ่ายจริง

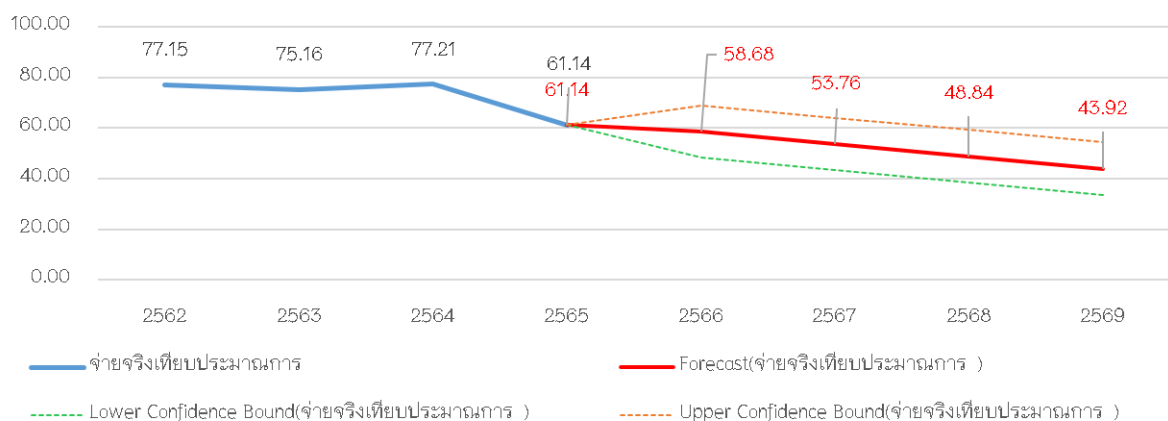
หน่วย : บาท

ประเภท	2562	ร้อยละ	2563	ร้อยละ	2564	ร้อยละ	2565	ร้อยละ	2566	ร้อยละ	2567	ร้อยละ	2568	ร้อยละ	2569	ร้อยละ
ประมาณการรายรับ	67,658,800.00		69,835,300.00		73,986,400.00		99,324,931.57		47,366,095.80		52,102,800.00		57,313,080.00		63,044,368.00	
รับจริงเทียบประมาณการ	64,082,622.43	94.71	52,702,685.72	75.47	46,221,513.23	62.47	43,060,087.09	43.35	35,231,739.25	27.70	28,411,671.88	10.95	21,591,604.51	-5.80	14,771,537.14	-22.55
จ่ายจริงเทียบประมาณการ	52,196,208.45	77.15	52,488,206.49	75.16	57,123,496.06	77.21	60,723,803.38	61.14	63,210,128.13	58.68	65,963,091.51	53.76	68,716,054.88	48.84	71,469,018.26	43.92
จ่ายจริงเทียบรับจริง	11,886,413.98	81.45	214,479.23	99.59	-10,901,982.83	123.59	-17,663,716.29	141.02	-28,425,952.45	162.30	-38,304,591.78	182.51	-48,183,231.11	202.72	-58,061,870.44	222.93

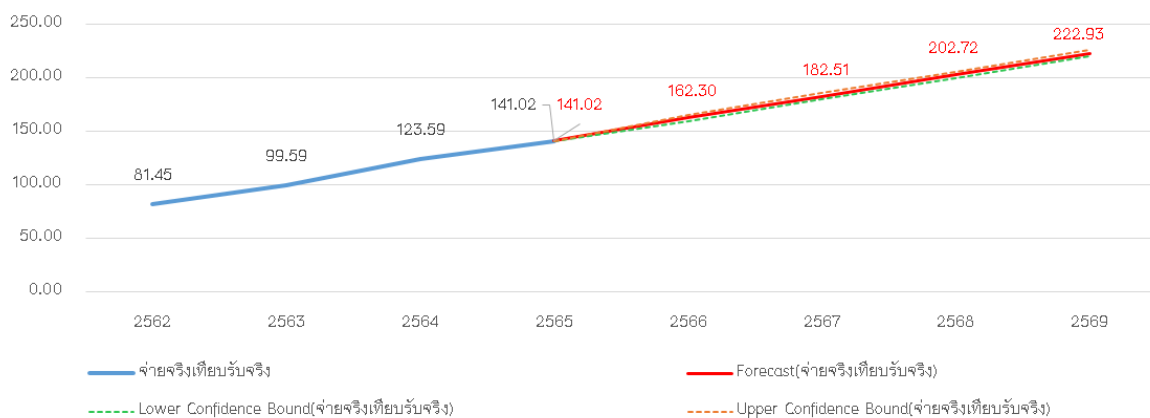
ภาพที่ 2 แสดงแนวโน้มรายรับจริงเทียบประมาณการรายรับ

จากตารางที่ 4 และภาพที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณเงินรายได้ ประเภทประมาณการรายรับ รายรับจริง และแสดงแนวโน้มรายรับจริง ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต พบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 มีรายรับลดลงทุกปีร้อยละ 94.71, 75.47, 62.47 และ 43.35 ตามลำดับ จากข้อมูลค่าคาดการณ์แนวโน้มด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ด้วยคำสั่ง Forecast แสดงให้เห็นว่าในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2569 รายรับจริงเทียบประมาณการลดลงร้อยละ 27.70, 10.95, -5.80 และ -22.55 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตประมาณการรายรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ของรายรับจริงปีก่อนหน้าตามแนวทางการจัดงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยฯ แต่เมื่อแนวโน้มรายรับจริงลดลงทุกปี ทำให้สัดส่วนระหว่างรายรับจริงเทียบประมาณการลดลงตามไปด้วย

ภาพที่ 3 แสดงแนวโน้มรายจ่ายจริงเทียบประมาณการ

จากภาพที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณเงินรายได้ ตามรายจ่ายจริงเทียบกับประมาณการ และแนวโน้มรายจ่ายจริงของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต พบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2563 มีรายจ่ายลดลงร้อยละ 77.15 และ 75.16 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รายจ่ายเพิ่มขึ้นเล็กน้อยที่ร้อยละ 77.21 เนื่องจากมีรายจ่ายรายการค่าใช้สอยค่อนข้างสูง แต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กลับลดลงที่ร้อยละ 61.14 จากข้อมูลค่าคาดการณ์แนวโน้มด้วยโปรแกรม Microsoft Excel คำสั่ง Forecast แสดงให้เห็นว่าในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2569 รายจ่ายจริงเทียบกับประมาณการจากค่าคาดการณ์ลดลงร้อยละ 58.68, 53.76, 48.84 และ 43.92 ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต ที่สามารถควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณได้ดี

ภาพที่ 4 แสดงแนวโน้มรายจ่ายจริงเทียบกับรายรับจริง

จากภาพที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณเงินรายได้ ตามรายจ่ายจริงเทียบกับรายรับจริง และแนวโน้มรายจ่ายจริงของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต พบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 รายจ่ายจริงเมื่อเทียบกับรายรับจริงสูงขึ้นทุกปีที่ร้อยละ 81.45, 99.59, 123.59 และ 141.02 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลค่าคาดการณ์แนวโน้มด้วยโปรแกรม Microsoft Excel คำสั่ง Forecast แสดงให้เห็นว่าในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2569 รายจ่ายจริงเมื่อเทียบกับรายรับจริงจากค่าคาดการณ์สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 162.30, 182.51, 202.72 และ 222.93 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าถึงแม้รายจ่ายของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตจะลดลงตามภาพที่ 3 หากรายรับจริงของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตยังต่ำกว่ารายจ่ายจริงจะทำให้สัดส่วนรายจ่ายต่อรายรับสูงขึ้นดังแสดงในภาพที่ 4 ทำให้รายจ่ายจริงเมื่อเทียบกับรายรับจริงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ในปีงบประมาณพ.ศ. 2562–2563 รายรับส่วนใหญ่ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต เมื่อเทียบกับรายรับรวมของปีงบประมาณ มาจากรายรับจากค่าธรรมเนียมการศึกษา แต่ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564–2565 เป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้รายรับจากค่าธรรมเนียมการศึกษาลดลงเพราะมหาวิทยาลัยฯ มีการลดค่าธรรมเนียมการศึกษาให้ทุกหลักสูตรที่อัตราร้อยละ 20 จากภาคการศึกษาปกติและร้อยละ 30 จากภาคฤดูร้อน ดังนั้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รายรับส่วนใหญ่จึงมาจากรายรับจากดอกเบี้ยและรายรับจากการลงทุน แต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตกลับมามีรายรับสูงสุดมาจากรายรับจากเงินสมทบ และรายรับจากค่าธรรมเนียมการศึกษากลับเพิ่มขึ้นอีกครั้งหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ดีขึ้น สอดคล้องกับ Kaewpruek et al. (2018) พบว่าการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ใช้งบประมาณรายได้คณะเป็นหลัก โดยมีรายรับมาจากค่าธรรมเนียมการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการจัดการศึกษาด้านปริญญาตรี ดังนั้นผู้บริหารทุกส่วนงานต้องเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ให้สอดคล้องกับการออกแบบหรือพัฒนาหลักสูตร (Curriculum design) เช่น ปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาให้มีความน่าสนใจและตอบโจทย์ความต้องการด้านกำลังคนตามยุทธศาสตร์ชาติ สร้างช่องทางใหม่ ๆ ในการสื่อสารเพื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษาไทยและต่างชาติ ควรพิจารณานโยบายการหารายได้จากแหล่งอื่นเพื่อลดความเสี่ยงด้วยการเพิ่มการลงทุน (Investment) เช่น ควรมีการวางแผนการเงินการลงทุนทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้เกิดรายได้และมูลค่าเพิ่มรวมทั้งการบริหารความเสี่ยงรายได้ค่าใช้จ่ายและการลงทุน การบริหารทรัพย์สินให้เกิดมูลค่าเพิ่ม การขายและการให้บริการ และการให้บริการวิชาการ/บริการวิจัย การพัฒนารายได้เชิงธุรกิจ

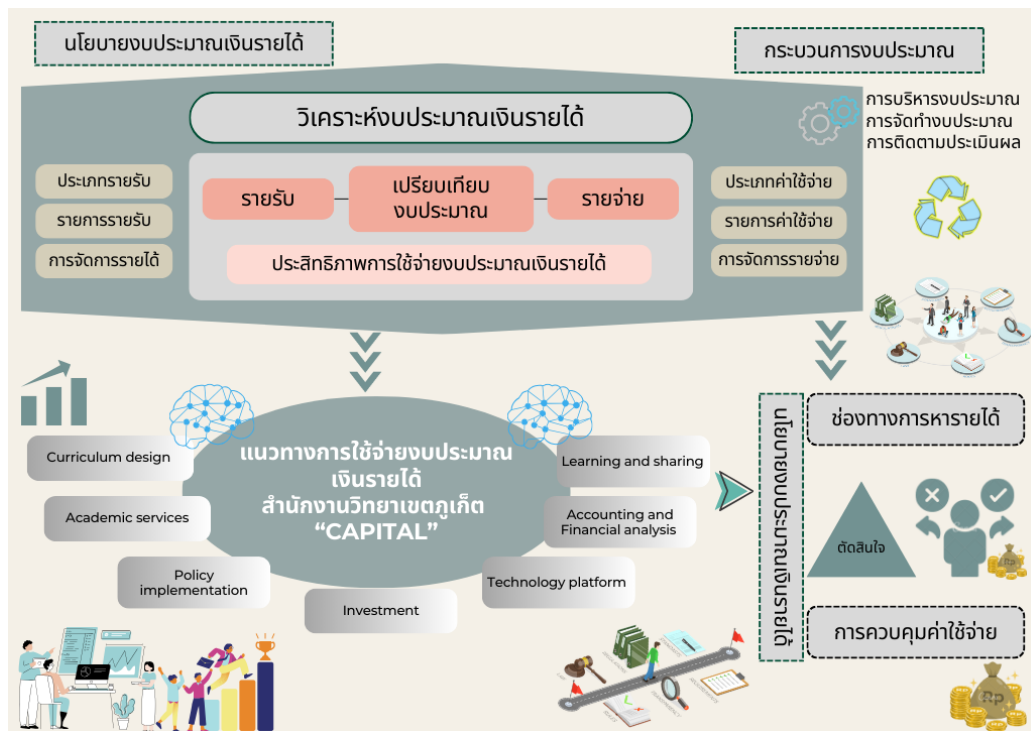
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รายจ่ายส่วนใหญ่ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มาจากค่าใช้จ่ายบุคลากร ซึ่งช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564–2565 รายจ่ายบุคลากรมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากรายจ่ายค่าปฏิบัติงานนอกเวลาอื่น ๆ และรายจ่ายค่าตอบแทนตรวจการปฏิบัติงานยามรักษาการณ์ลดลง สอดคล้องกับ Kaewpruek et al. (2018) ที่ได้กล่าวว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของคณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557–2561 เป็นเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร นอกจากนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562–2565 สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มีรายจ่ายค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นรายจ่ายค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาต่าง ๆ รวมถึงเป็นค่าจ้างเหมาบริการ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562–2563 ยังมีรายจ่ายเงินอุดหนุนเพิ่มขึ้นด้วย แต่สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2564–2565 กลับมีรายจ่ายค่าวัสดุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วรายจ่ายค่าวัสดุที่เพิ่มขึ้นคือ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุก่อสร้างซ่อมแซม ค่าวัสดุไฟฟ้าและวิทยุ และค่าวัสดุคอมพิวเตอร์ สอดคล้องกับ Chongthavornwittaya and Soraphong (2019) ที่พบว่ามหาวิทยาลัยมหิดลมีแนวโน้มการจัดสรรงบประมาณในหมวดเงินเดือนและหมวดค่าวัสดุมากที่สุดเป็นอันดับแรก ดังนั้นสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต

ควรกำหนดนโยบายการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่าย (Policy implementation) ให้ชัดเจน โดยมุ่งเน้นความประหยัด คุ่มค่า และก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีแผนการใช้จ่ายและกำกับติดตามการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์การศึกษาเขตภูเก็ และควรจัดทำแผนการเงินเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายของการบริหารเงินและสินทรัพย์โดยพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณให้เป็นกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เข้าสู่เป้าหมายของวิทยาเขตภูเก็ต มุ่งเน้นการให้บริการวิชาการ (Academic services) ส่งเสริมและผลักดันเพื่อตึงศักยภาพของบุคลากรให้ร่วมมือกันดำเนินโครงการด้านการบริการวิชาการ จัดการศูนย์สอบต่าง ๆ การให้บริการจากศูนย์กีฬา บริหารจัดการที่พักอาจารย์และบุคลากรให้ดีขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มีรายรับคงเหลือสุทธิปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สาเหตุหลักเกิดจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ส่งผลให้รายรับลดลง สะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตได้เหมือนในอดีตที่ผ่านมา สอดคล้องกับ Srisongsub (2019) ที่กล่าวว่าประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายลดลง เนื่องจากมหาวิทยาลัยเพิ่มการสำรองรายจ่ายให้แก่การขึ้นเงินเดือน และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ทำให้เศรษฐกิจชะลอตัว เกิดปัญหาคนว่างงาน และสอดคล้องกับ Wongthavorn (2021) ที่พบว่า งบประมาณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีงบประมาณ 2559-2563 มีรายรับงบประมาณเงินรายได้มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่มีรายจ่ายงบประมาณเงินรายได้มีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงรวมถึงหัวหน้างานควรมีความเข้าใจพื้นฐานการวิเคราะห์การเงินและบัญชี (Accounting and Financial analysis) เพื่อใช้ข้อมูลรายงานด้านบัญชีและการเงินในการตัดสินใจวางแผน ปรับกลยุทธ์ และกำหนดทิศทางการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ช่วยกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ของวิทยาเขตภูเก็ตและมหาวิทยาลัย รวมทั้งควรปรับโครงสร้างองค์กรให้เป็นแนวเชิงรุกมากขึ้น ปรับใช้เทคโนโลยี (Technology platform) ให้ขั้นตอนการทำงานสัมพันธ์กัน พัฒนาทักษะและทัศนคติบุคลากรให้พร้อมรองรับยุคเทคโนโลยี โดยเฉพาะในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารองค์กรทั้งภายในและภายนอก ใช้หลักการตลาดสมัยใหม่เพิ่มยอดผู้เรียนทั้งหลักสูตรปกติและหลักสูตรระยะสั้น รวมถึงโครงการบริการวิชาการและโครงการวิจัย การพัฒนาให้มีความสามารถใหม่ ๆ เพื่อลดค่าใช้จ่าย โดยการใช้วิธีการเรียนรู้และแบ่งปัน (Learning and sharing) ในการสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ผู้บริหารไปยังบุคลากรทุกระดับให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจด้วยการสื่อสารข้อมูลรายงานสถานการณ์ด้านการใช้จ่ายงบประมาณของส่วนงานทุก ๆ ไตรมาส และขอความร่วมมือหรือรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในการขับเคลื่อนองค์กรด้วยการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิเคราะห์งบประมาณเงินรายได้สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต พบว่ากระบวนการงบประมาณเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เข้าใจถึงการจัดทำงบประมาณอย่างเป็นขั้นตอน ช่วยให้เห็นภาพทั้งรายรับและรายจ่ายขององค์กรทำให้บริหารงานเป็นระบบและมีเป้าหมายชัดเจน จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจ ลดหรือเพิ่มงบประมาณในแต่ละส่วนได้อย่างมีเหตุผลและมีความสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร และสามารถคาดการณ์ความเป็นไปได้และควบคุมความเสี่ยงทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และยังช่วยเปรียบเทียบผลงานและผลสัมฤทธิ์ขององค์กรในระยะเวลาที่ต่างกัน ทำให้เห็นภาพทั้งจากมุมมองรายรับ-รายจ่าย และผลกำไรขาดทุน ช่วยให้ผู้บริหารกำหนด วางแผน และตัดสินใจบริหารงานงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 องค์ความรู้ใหม่

บทสรุป

จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้ สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ พบว่า ตลอดช่วงเวลาปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2565 สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ตได้รับงบประมาณเงินรายได้จากรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา รายรับจากเงินสมทบ รายรับจากดอกเบี้ยรับและรายรับจากการลงทุน และรายรับจากการให้บริการวิชาการ/บริการวิจัย ประเภทรายจ่ายของ

สำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต พบว่ารายจ่ายงบประมาณเงินรายได้ส่วนใหญ่คือ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าใช้สอย รายจ่ายเงินอุดหนุน และค่าวัสดุ มีรายรับคงเหลือสุทธิ มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากการใช้จ่ายสูงกว่ารายรับจริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การดำเนินงานด้านการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับมหาวิทยาลัยได้เหมือนในอดีตที่ผ่านมา ผู้บริหารทุกส่วนงานต้องเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ตามแนวทางที่กล่าวไว้ใน Curriculum design พิจารณานโยบายการหารายได้จากแหล่งอื่นเพื่อลดความเสี่ยงด้วยตามแนวทางที่กล่าวไว้ใน Policy implementation และ Investment

2. ควรมีนโยบายส่งเสริมและผลักดันเพื่อดึงศักยภาพของบุคลากรให้ร่วมมือกันดำเนินโครงการตามแนวทางที่กล่าวไว้ใน Academic services

3. งบประมาณเงินรายได้ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียดเกี่ยวกับภาระงานและอัตราค่าจ้างของบุคลากรเพื่อปรับการดำเนินงานให้เหมาะสมตามแนวทางที่กล่าวไว้ใน Technology platform ควรกำหนดมาตรการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้ตามแนวทางที่กล่าวไว้ใน Policy implementation และผู้บริหารระดับสูงรวมถึงหัวหน้างานควรมีความเข้าใจพื้นฐานการจัดทำงานงบประมาณและช่วยกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ของวิทยาเขตภูเก็ตและมหาวิทยาลัยตามแนวทางที่กล่าวไว้ใน Accounting and Financial analysis และ Learning and sharing

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิเคราะห์จำแนกตามประเภทอย่างละเอียด เพื่อให้ทราบรายรับ-รายจ่ายของงบประมาณแต่ละปี เพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีอย่างละเอียด รวมถึงการพยากรณ์หรือการคาดการณ์ อย่างน้อย 3-5 ปีข้างหน้า ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาวิตทยาเขตภูเก็ต เพื่อให้ทราบทิศทางการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของรายรับ-รายจ่าย ของงบประมาณแต่ละประเภท สะท้อนตัวเลขทางการเงินเพื่อแสดงการใช้จ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานประจำปี

2. ควรวิเคราะห์มุ่งเน้นไปถึงระดับคณะ/วิทยาลัยและส่วนงาน เพื่อให้เห็นถึงการรับรู้รายรับ-รายจ่าย ถึงระดับคณะ/วิทยาลัยและส่วนงานที่มีภารกิจด้านการจัดการเรียนการสอนและส่วนที่มีภารกิจด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษา

3. ควรศึกษาปัญหา/อุปสรรค ในการบริหารจัดการงบประมาณเงินรายได้ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต ผู้บริหารและบุคลากรทุกส่วนงานจะต้องเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ถึงปัญหาการ

ลดลงของงบประมาณเงินรายได้เพื่อสร้างความร่วมมือในการตระหนักถึงการใช้จ่ายงบประมาณเงินรายได้ของสำนักงานวิทยาเขตภูเก็ต

4. ควรศึกษาวิธีการที่ช่วยเพิ่มงบประมาณรายรับและวิธีการลดงบประมาณรายจ่ายประเภทต่างๆ

References

- Chetkunawat, M. (2019). *Analysis of budget expenditure budget 2016–2018 Faculty of Engineering*. Rajamangala University of Technology Thanyaburi. <https://shorturl.at/amA27>
- Chewamajae, S. (2016). *Efficiency and budget disbursement results of the Policy and Planning Division fiscal year 2019*. Yala Rajabhat University. <https://shorturl.at/nAKOY>
- Chimpae, T. (2020). Analysis of budget incomes administration of Kasetsart University Library, fiscal year 2015–2019. *RSU Library Journal*, 26(2), 28–53.
- Chongthavornwittaya, R., & Soraphong, C J. (2019). *Expenditure budget analysis Mahidol University fiscal year 2015–2019*. Mahidol University. <https://shorturl.asia/ewRgz>
- Kaewpruek, R., & Punpairaj, W. (2018). Analysis of budgeting management of Faculty of Humanities Naresuan University from fiscal year 2014 To 2018. *Journal of Administration and Management*, 2(8), 29–44.
- Kiatwattanawisan, S. (2022). Analysis of autonomous university budget allocation compared with Mahidol University. *Interdisciplinary Studies Journal*, 22(1), 37–51.
- Khomkhai, N. (2017). *Budget disbursement and budget optimizing measures A Case study of the Department of Foreign Trade*. Thammasat University. <https://shorturl.at/jrvJ7>
- Phaeobang, A., & Sinsomboonthon, S. (2019). An Expenditure comparison analysis of revenue Faculty of Science King Mongkut's Institute of Technology Ladkraban. *Journal of Science Ladkrabang*, 2(28), 10–22.
- Prince of Songkla University. (2008, October). *Prince of Songkla University regulations concerning the income of the university*. Prince of Songkla University. <https://shorturl.asia/ltMDK>
- Prince of Songkla University. (2016, June). *Statute of Prince of Songkla University in 1979*. Prince of Songkla University. <https://outreach.psu.ac.th/images/RULE/enactment2559.pdf>
- Prince of Songkla University. (2021, June). *Budgeting expenditure and income fiscal year 2022 by PSU Management Accounting System (MAS-PSU)*. Prince of Songkla University. https://drive.google.com/file/d/1lMssiWKbhTaardbDQh_gW27zT-ft-yKL/view

- Prince of Songkla University. (2021, June). *Income budgeting policy fiscal year 2022*. Prince of Songkla University. <https://shorturl.asia/5Qt1z>
- Prince of Songkla University. (2021, June). *Guidelines for preparing a budget for the year 2022 of the Faculty/Section in the Management Accounting System (MAS-PSU)*. Prince of Songkla University. <https://planning.psu.ac.th/index.php/statute/22-budget>
- Sanguanhong, S., & Mookhavesa, B. (2018). Financial and accounting management that affects operational efficiency of finance and accounting personnel under the Ministry of Commerce. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*. 4(3), 1013–1026.
- Siririn, J. (2021, April 15). *Money management in the 5.0 with 7 Hurdles*. salika. <https://www.salika.co/2021/04/15/7-hurdles-finacial-management/>
- Srichaimoon, N. (2016). *Factors affecting efficiency of budget management and execution at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University*. Faculty of Commerce and Accountancy Thammasat University. <https://shorturl.asia/Q51IK>
- Srisongsub, N. (2020). *Expenditure budget analysis fiscal year 2019, Environmental Research Institute Chulalongkorn University*. Chulalongkorn University. <https://shorturl.asia/Q51IK>
- Tarichkul, N. (2019). *Public health budget spending Khon Kaen University fiscal year 2016–2018*. Khon Kaen University. <https://shorturl.asia/uOT2V>
- Tritham, W. (2019). *Income–expense analysis, income budget of Pibulsongkram Rajabhat University for the fiscal year 2016–2018*. Pibulsongkram Rajabhat University. <https://shorturl.asia/zAOG0>
- Ungpivatsaranon, J., & Wirayalai, Y. (2023). Generating income from the operations of Faculty of Environment and Resource Science, Mahidol University. *Journal of Management Sciences Kasetsart University*, 2(1), 32–45.
- Wongthavorn, W. (2021). Analysis of Budget Management at Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University. *Council of University Administrative Staff of Thailand*, 10(3), 83–91.